

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Q. 1. An si Leander post factum per sententiam Judicis divortium ob
adulterium Uxoris, & ipse postea adulterium committat, teneatur
reconciliari uxori, ac petenti, & ad eam redire adulterii causâ ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

QUÆR. IV. An, & quando, factò ob adulterium divortio, dos uxori restituenda sit, & à quo conjugè educandi, atque alendi sint filii?

473 **A**D 1. Q. Satis convenit inter DD. si, factò divortio, adulterium committatur etiam ab innocente ante sententiam, vel antequam hæc transeat in rem judicatam, eò quòd elapsum non sit appellationis tempus, eum obligatum esse conjugi ob adulterium dimissæ reconciliari; quia, tunc æquè reus est, ac altera, & quidem ex pari delicto, sicque delicta mutuò compensantur, ac proinde compellendum esse redire ad conjugem causâ adulterii dimissam. Sed

474 Difficultas, & controversia non levis est inter DD. an ad id obligetur, si innocens in adulterium lapsus est, postquam sententia divortii transit in rem judicatam. Ubi

Complures Theologi, & Canonistæ cum Soto *dist. 36. q. un. a. 6. ad 3.* Durand. *quæst. 2. a. 2.* Sylv. *V. divortium. q. ult.* Henriq. *l. 11. cap. 17.* Th. Sanch. *de matr. l. 10. D. 9.* Laym. *l. 5. tr. 10. 3. p. cap. 7.* Innoc. *c. De illa, n. un. v. de aliis de divort.* Abb. *C. fin. n. 5. de adult.* aliisque, censent, adulterum dimissum non posse dimittentem repetere, neque dimittentem obligatum esse in conscientia reconciliari dimisso; esse tamen integrum Judici, ut ex officio suo eos conciliet, & cogat, ut periculo fornicationis consulatur, quò suò

officiò uti potest tum in publicam utilitatem, & miserabilium personarum, tum quia adulterium superveniens præjudicat rei judicatæ ob periculum animæ.

Ratio negativæ opinionis est. 1. Quia quod benè definitum est, minimè est retractandum, *C. quod Benè 6. caus. 6. q. 4.* 2. Quia servitus semel amissa non renascitur, *C. Quæris de consecr. d. 4. leg. Sticium, §. aream. ff. de solution.* servitus autem conjugis innocentis amittitur lata divortii sententia: ergo eo postea adulterante non renascitur. 3. Quia conjugem repetenti obstat exceptio rei judicatæ, quàm abolere non potest adulterium commissum post transitum sententiæ in rem judicatam. 4. Quia divortii sententia absolvit innocentem à debito conjugalitatis Societatis, dissolvitque contractum Matrimonii quoad jus thori, & habitationis, manente vinculo, & consequenter sic dimissus, jus ad thorum, & in corpus alterius non ampliùs habet, atque adeò per adulterium postea commissum, non fit ipsi injuria, quamvis reus fiat adulterii coram Deo ob vinculum Matrimonii perseverans.

Oppositam sententiam afferentem posse in tali calu agi ad Matrimo-

trimonii redintegrationem, & ad petitionem partis cogendum esse innocentem, factum postea nocentem, nocenti dimisso reconciliari, obligatosque esse in conscientia hanc prestare reconciliationem quolibet volente, tenent cum Gloss. in cap. ex litteris de divort. Navar. l. 4. conf. conf. 1. de divort. in 2. edit. n. 2. Covar. p. 2. de sponsal. c. 7. §. 6. Petr de Soto de matrim. lect. 12. Molina tom. 3. D. 95. Coninch D. 35. dub. 2. Paludan. d. 35. q. 1. a. 2. Palao tr. 28. D. 3. p. 6. §. 6. Fagnan. in C. ex litteris cirt. n. 6. Host. ibid. n. 2. Gonzal. ibid. n. 3. Wistn. n. 89. Schmier p. 2. de Matr. c. 5. n. 109. Reiffenst. n. 87. Schmalzgr. de divort. n. 134. alique complures. Moventur 1. Quia Conjuges jure divino nequeunt separari, nisi ratione fornicationis: ergo si uterque fuit fornicatus, debent iterum conjungi, quia sic delicta compensantur; nec refert, quod fornicatio admessa sit post divortii sententiam, quia sententia hominis non aufert jus divinum compensationem adulteriorum admittens; imò nil tam naturale est, ut ait cirt. Sanch. D. 5. n. 23. quam delictorum compensationem admitti. 2. Quia divortii sententia minimè præbere debet aniam adulterandi: ergo si innocens, in cujus favorem lata est sententia, postea adulteretur, reddendus est alteri. 3. Quia sententia divortii tacitam includit conditionem in

favorem innocentis, nisi ipse velit conjugem adulterum repetere: ergo in favorem adulteri includitur etiam tacita conditio, si innocens continens fuerit, quo proin adulterante illa non subsistit: imò non est in poenam posterioris adulterii, sed ex ipsa natura contractus matrimonialis provenit, quod hanc tacitam conditionem includat, ut altero non servante fidem, liceat alteri ab altero divertere, & utroque conjugue fidem frangente, compensentur delicta: ergo quamprimum & innocens labitur in adulterium, potest alter petere reconciliationem, & ille eam admittere tenetur etiam non expectatâ Judicis sententiâ.

Ex duabus hisce sententiis magis 476
arridet posterior tanquam verior, ac probabilior, quæ maximè ex eo roboratur, quod sententia divortii ob adulterium ab altero conjugue commissum non det jus innocenti ab eo divertendi, sed jus, quod ex adulterio acquisivit, declaret, ut eò publicè uti possit: atqui jus divertendi ex adulterio quæsitum innocenti, est duntaxat conditionatum, si & quamdiu actor est innocens: ergo eo facto nocente cessat prædictum jus, ac proin obligatus est reconciliari, sicut obligaretur, si adulterium commisisset ante latam sententiam; aliàs neque teneretur innocens restaurare Matrimonium, si post divor-

divortium propria autoritate institutum, ipse etiam adulterium committeret, si scilicet dictam jus non esset ita conditionatum: atque adeo etiam sententia adjectam hanc conditionem habebit, qua proin cessante reus agere poterit ad redintegrationem Matrimonii, quia quando cessat causa, ob quam sententia lata est, agenti non obstat exceptio rei judicatae, ut notat Bartol. in l. si fullo 2. ff. de condit. sin. caus. n. 1. Unde

Ad argumenta pro priori sententia allata R. ad 1. id intelligendum esse de retractatione ex iisdem causis, quod scilicet id, quod semel, rite definitum est, non sit retractandum ex illis causis, ex quibus fuit definitum; secus si nova causa superveniat; neque haec dicenda propterea est prioris sententiae retractatio, sed potius novae causae decisio.

Ad 2. R. Servitatem semel amissam non redire, nisi haec ex nova causa contrahatur; secus si ex nova causa contrahatur, ut patet in servo manumisso, qui, si iterum in bello justo capiatur, potest rursus in eandem servitatem redire. Cum ergo post sententiam adulterium sequatur, per quod innocens nocens factus est, idcirco servitus, seu obligatio antiqua, ex qua ob suam innocentiam, & alterius delictum exemptus erat, iterum redit, sicut

ridiret, si denuò adultero reconciliaretur.

Ad 3. R. Exceptionem rei judicatae semper quidem nocenti obstare, ne possit in dubium revocare sententiam latam, sed ei nullatenus obstare, quin ob aliam causam denuò supervenientem litem intentare, & novam sententiam exigere possit; quia quando cessat causa, ob quam sententia lata est, agenti non obstat exceptio rei judicatae, ut supra notatum est ex Bartol. l. c. prout fit, quando adulterium etiam ab altero commissum est.

Ad 4. Negatur, quod sententia divortii impediat, quo minus adulterium postea commissum injuriosum sit conjugi dimisso; sententia enim divortii tantum eximit ab obligatione thori, & cohabitationis; non autem ab ea, qua conjuges prohibentur aliis copulari; nam hoc ne fiat ab innocente, dimissus jure suo petit, consequenter si fiat, injuria eidem infertur; atque adeo poterit illa injuriam a se factam compensare; possuntque haec omnia retorqueri in divortio autoritate propria instituto ex adulterio notorio; nam sententia, ut dictum est, non tribuit novum jus, sed quæsitum declarat.

Ad 2. Q. putarunt non pauci cum Hug. relato à Gloss. C. ex literis, 477.